

790515400435
+77789642720

УСЕРБАЕВА Галия Саруваровна,
Ө.А.Жолдасбеков атындағы №9 ІТ лицейінің ағылшын тілі пәні мұғалімі.
Шымкент қаласы

ОҚУШЫЛАРДЫҢ ФУНКЦИОНАЛДЫҚ САУАТТЫЛЫҒЫН АРТТЫРУ

Оқушылардың функционалдық сауаттылығын арттыру мектептің ақпараттық ортасын дамытуға ықпал етеді. Құзыретті тұлға-бұл белгілі бір қасиеттер мен құзыреттерге ие, адамдар арасында өмір сүруді білетін және тәуелсіз адам.

Біздің балаларымыздың қазіргі өмірге бейімделуі маңызды. Оқушылардың функционалдық сауаттылығына үлкен көңіл бөлу қажет. Функционалдық сауаттылық-өмірде алған барлық тұрақты білімді, дағдыларды пайдалану мүмкіндігі ретінде қарастырылады.

Әлемдік білім беру кеңістігіне кірудің табыстылық көрсеткіштерінің бірі функционалдық сауаттылықты қалыптастыру басым міндеттердің бірі ретінде белгіленген білім берудің халықаралық стандарттарын орындау болып табылады. Функционалдық сауаттылықты қалыптастыру-динамикалық және шығармашылық, жауапты және бәсекеге қабілетті тұлғаның қалыптасуының шарты.

«Оқу" ұғымы"функционалды оқу"ұғымынан несімен ерекшеленеді? Оқу-бұл интеллектуалды даму технологиясы, мәдениетке ие болу тәсілі, қарым-қатынастағы делдал, өмірлік мәселелерді шешудің құралы. Функционалды оқу дегеніміз-белгілі бір тапсырма үшін ақпаратты іздеу немесе белгілі бір тапсырманы орындау мақсатында оқу.

Функционалдық сауаттылық дегеніміз –

адамдардың әлеуметтік, мәдени, саяси және экономикалық қызметтерге белсене араласуы, яғни бүгінгі жаһандану дәуіріндегі заман ағымына, жасына қарамай ілесіп отыруы, адамның мамандығына, жасына қарамай үнемі білімін жетілдіріп отыруы.

Мектеп оқушыларының функционалдық сауаттылығы дегеніміз – оқушының пәнді терең түсіну қабілетін дамыту, алған білімін сыныптан тыс жерде, кез келген жағдайда тиімді пайдалана білуін қамтамасыз ету.

Функционалдық сауаттылық – тілдік тұлғаның әлеуметтік-қоғамдық ортада сөйлесім әрекетінің түрлерін (тыңдалым, айтылым, оқылым, жазылым, тілдесім) өзінің мақсатына қарай еркін қолдана алу мүмкіндіктерінің қалыптасқан жүйесі.

Ағылшын тіліне қатысты функционалдық сауаттылық ұғымы білім кеңістігіндегі білімді құзіреттілікке бағыттау парадигмасына байланысты туындап отыр. «Қазіргідей пәндік білімге ғана негізделіп отырған оқу үдерісінде баланың жалпы дүниетанымының қалыптасуы, өміртанымдық дағдыларының жетілдірілуі, білімнің күтілетін нәтижеге бағытталуы қоғамдық-гуманитарлық пәндердің жаңарған мақсат-міндеттерінен бастап оқытудың әдістемелік жүйесінің әр бөлігінің (білім мазмұны, оқыту түрлері, оқыту әдістері, білім нәтижелері) түбегейлі өзгертілу деңгейіне қатысты екені сөзсіз».

Заманауи әдістер мен технологияларды енгізу, білім беру сапасын арттыру Қазақстанның дамуының кепілі болып табылады. Қоғамға функционалды сауатты, нәтижеге жұмыс істей алатын, белгілі бір әлеуметтік маңызды жетістіктерге қабілетті адам қажет. Оқушылардың функционалдық сауаттылығын қалыптастыру қоғамда тиімді жұмыс істеу қабілетін, өзін-өзі анықтау, өзін-өзі жетілдіру және өзін-өзі жүзеге асыру қабілетін болжайды. Жеке тұлғаны дамытуға бағытталған білім беру мақсатқа оқушының жеке басы оқу процесінде талап етілетін дәрежеде жетеді. Яғни, оқу процесі оған қандай шамада мүмкіндік береді: тапсырманы, сабақты таңдау, мақсат қою жағдайында өмір сүру; өзінің, авторлық, сұрағын тұжырымдау мүмкіндігі; өмірлік жағдайдан өзіне маңызды немесе шешуге мүдделі міндеттерді бөліп көрсетуге; ұсынылатын өмір нормаларына, қандай да бір міндетті шешу тәсіліне сын көзбен қарауға; мақсаттарға қол жеткізу кезінде тәжірибе жинақтауға; іс-әрекетті адамгершілік таңдауды жүзеге асыруға; өз көзқарасын өзгертуге; сабақ оқиғаларын бағалауға және т.б. Мәселе туындайды: студенттердің ұсынылған ақпаратпен мақсатты түрде жұмыс істей алмауы, жетіспейтін ақпаратты іздеуі.

Сонымен қатар, цифрлық революция заманауи оқушыға кез-келген ақпаратқа жедел қол жеткізуге мүмкіндік береді. Қазіргі заманғы оқушы кітап оқығысы келмейді, өйткені ол желіге тез кіріп, сол жайлы көптеген қызықты ақпаратты көруге мүмкіндік алады. Тиісінше, сәтті әдістеменің қажетті шарттарының бірі-оқушылардың тәуелсіздігін арттыру. Тәжірибе көрсеткендей, тәуелсіз жұмыс оқушының ең маңызды сапасының – Тәуелсіздіктің, өмір бойы өз білімін өзін-өзі тәрбиелеу арқылы толықтыру және оларды практикада қолдану қабілетінің дамуына ықпал етеді. Жұмыс қорытындысы бойынша біз функционалдық сауаттылықты дамыту бойынша келесі әдістемелік ұсынымдар береміз: - Мұғалімнің кәсіби құзыреттілік жүйесі негізінде өзінің кәсіби қызметін модельдеу және жобалау әдістерін меңгеру:

- Инновациялық технологиялар жүйесінде әртүрлі мақсатты бағыттағы сабақтарды жобалау қабілетін қалыптастыру

- Оқу үрдісінде индивидуализацияланған тәсіл негізінде жеке тұлғаның шығармашылық әлеуетін ашу, жеке тұлғаның рухани және адамгершілік мәдениетін дамыту, белсенді азаматтық ұстанымды қалыптастыру;

- Оқушылардың функционалдық сауаттылық деңгейінің сәйкестігін анықтау, түйінді құзыреттілік жүйесін меңгеру;

- Ақпараттық технология саласында оқушылардың функционалдық сауаттылығын дамыту.

Тапсырмалар мен стратегиялар бастамашылық пен шығармашылық қызметке мүмкіндіктер жасайды, студенттер жеке тәжірибе алады, өзін-өзі тану мүмкіндігіне ие болады, оқушылардың өзін-өзі бақылауы мен жекежауапкершілігіне ықпал ететін мектептегі мазасыздық азаяды. Осылайша, педагогикалық теория мен практикадағы проблеманың жай-күйін талдау барысында "функционалдық сауаттылық" ұғымының мазмұны кеңейтілді, оны біз оқушылардың негізгі (базалық) құзыреттерді, білім алу және ақпаратпен жұмыс істеу тәсілдерін, өмір бойы бірнеше рет қайта біліктілік алу қабілетін меңгерудегі дайындық дәрежесін көрсететін олардың белгілі бір білім деңгейі ретінде қарастырамыз.

